

Nr 907

Av fröken **Wetterström m. fl.**, om avskaffande av inkomstprövningen beträffande änkepension i vissa fall.

(Lika lydande med motion nr 762 i Första kammaren)

Före den 1 juli 1960 utgick änkepension inom folkpensioneringen till änka, under förutsättning att hon uppnått 55 års ålder senast det kalenderår under vilket mannen avlidit och att hon dessförinna varit gift med honom i minst fem år. Vissa undantag kunde medges från detta sistnämnda villkor. Änkepensionen var i samtliga fall inkomstprövad, och dess högsta belopp motsvarande ålderspension till den ene av äkta makar som båda uppbar sådan pension.

Nya regler genomfördes vid 1960 års riksdag, vilka bl. a. innebar att inkomstprövningen slopades för dem som blivit änkor efter den 30 juni 1960, medan inkomstprövningen skulle bestå för övriga änkor. Även om en viss lindring av inkomstprövningen bestämdes för dem som i övergångsskedet mellan 1 juli 1958 och 30 juni 1960 blivit änkor, så har helt naturligt det beslut som då fattades uppfattats som orättfärdigt. Orsaken härtill torde inte minst ha varit att reglerna för rätt till änkepension utsträcktes till att gälla även mycket unga, barnlösa änkor; låt vara att reduktion av pensionsbeloppet sker med hänsyn till åldern.

En vägande orsak till att inkomstprövning av änkepensioner från folkpensioneringen över huvud taget bibehölls torde ha varit de kostnader total prövningsbefrielse skulle ha medfört. Det är enligt vår uppfattning icke godtagbart att man från statsfinansiella synpunkter genomfört en reform så utformad att den medför uppenbara orättvisor.

Denna fråga har aktualiserats i riksdagen genom motioner under åren 1960, 1961, 1963, 1964, 1965 och 1968.

1964 uttalade andra lagutskottet i anledning av en högermotion som syftade till en översyn av reglerna om änkepension inom folkpensioneringen, innefattande jämväl utredning av kostnaderna för ett fullständigt avskaffande av inkomstprövningen, att de aktualiserade problemen syntes vara av den art att de föll inom ramen för vad pensionsförsäkringskommittén kunde behandla. Motionerna överlämnades enligt riksdagens begäran till pensionsförsäkringskommittén. Denna kommitté har i maj 1968 föreslagit viss ändring av de aktualiserade inkomstprövningsreglerna. Några överväganden rörande den grundläggande frågan om inkomstprövningens bibe-

hållande har emellertid ej redovisats. Däremot anför kommittén — som den 20 oktober 1967 fick tilläggsdirektiv att utreda frågor rörande jämställande av män och kvinnor inom den allmänna pensioneringen — att den ännu inte tagit ställning till vissa frågor av familjepensionskaraktär som har nära samband med det år 1967 erhållna uppdraget.

Vi betvivlar inte att de i motionerna berörda frågorna kommer att upptagas av kommittén. Emellertid kommer det utredningsarbete som kvarstår för kommittén och som blir vittomfattande säkerligen att bli långvarigt. Vi anser att den rättvisefråga vi upptagit i denna motion och som gäller en begränsad grupp pensionärer under begränsad tid bör lösas medan frågan är aktuell, d. v. s. innan alla eller de flesta av de pensionärer det här gäller uppnår ordinarie pensionsålder. Det finns alltså fullgoda skäl för att det i denna motion ånyo aktualiserade problemet bör utredas av pensionsförsäkringskommittén med förtur. Det torde enligt vår uppfattning vara möjligt att om så sker förslag om avveckling av inkomstprövningen av änkepensionerna i övergångsfallen skall kunna föreläggas 1970 års riksdag.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att pensionsförsäkringskommittén får i uppdrag att med förtur utreda frågan om avskaffande av inkomstprövningen beträffande änkepension för dem vars män avlidit före den 1 juli 1960.

Stockholm den 28 januari 1969

Karin Wetterström (m)

Bengt Fagerlund (s)

Sven Vigelsbo (cp)

Ingegärd Fränkel (fp)
